

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Programul de muncă al cercurilor religioase.

(*m. p.*) Economul la arat se duce cu plugul, la grăpat cu grapa și la săpat cu sapa. Fără instrumente economice corespunzătoare nu poate fi vorbă de lucrarea pământului.

Economul bun mai trebuie să știe: ce, când și cum să lucreze, ca pământul să aducă rodul așteptat, pentru că orice lucrare făcută la timp nepotrivit și nerațional aduce pagube mari în economie.

Și în fine economul bun mai trebuie să știe alege și semânța bună, pentru că cece seamănă omul, aceea și răsare. Din semânța bună și sănătoasă, rod bun și sănătos, iar din semânța slabă, rod slab răsare.

Cu lucrarea economului am putea asemăna și activitatea pastorală a preotului.

Dacă chemarea preotului e, ca să învețe, să lumineze, să îndrepte și să propage cultura, credința și viața religioasă morală în popor, trebuie mai înainte de toate să aibă pregătirea teologică necesară, lumina minții și cultura inimii, mijloace indispensabile pentru fiecare preot, pentru că lumina numai prin lumină, credința numai prin credință, cultura numai prin cultură și viața religioasă morală numai prin adevărată viață religioasă morală se poate propaga cu succes.

Mai trebuie preotul să cunoască bine metoda de a învăța și de a propaga religiositatea și moralitatea în popor.

Un preot conștiincios nu-și însușește rolul medicului de a se mărgini numai la prescrierea medicamentelor — *pentru alții*. Preotul bun nu poate fi soarele de iarnă, care numai luminează, așa cum, de mântuială, ci

trebuie să fie soarele de primăvară și de vară, care luminând, încălzește și dă viață, din care izvorește: cultura, morala și bunavoirea între oameni.

Din cuvintele aceste de introducere urmează, că programul de muncă al cercurilor religioase se începe la preot. Dela feliul, cum l-și îndeplinește fiecare preot datoriile sale pastorale în parohia sa, depinde rezultatul activității cercurilor religioase.

Fiecare preot să caute mai întâiu să fie un misionar al credinței, culturii și al moralei în parohia sa, între credincioșii săi, un ostaș devotat al Domnului nostru Isus Hristos, un muncitor zelos, conștiincios, care lucrează, nu incidental, nu pentru aparență și nu numai pentru anumite prilejuri, ci după un program bine chibzuit și conform trebuințelor culturale și morale ale poporului său și potrivit mediului, în care se află, astfel, ca în cercul său religios, fiecare preot să poată duce un capital de cunoștințe temeinice, o experiență vastă și un fond religios moral și mai pre sus de toate conștiința clară a datoriilor și o purtare inepușabilă.

Deci mai înainte de toate, fiecare preot să se pună serios pe studiu; în primul loc pe studiul sf. Scripturi, să cunoască bine doctrina și morala bisericii sale, scopul, însemnătatea și practica sf. taine; să-și revizuiască biblioteca și să-și facă puțină socoteală, că de când e preot câte și ce fel de cărți și-a procurat, ce a cetit și ce a învățat și prin zelul, cultura și viața sa religioasă morală, în ce măsură a contribuit la progresul vieții religioase morale și culturale a poporului din parohia sa. Astfel va ajunge preotul să-și revizuiască și conștiința și să se cunoască pe sine mai întâiu.

Trecând la activitatea proprie a cercuri-

lor religioase, aceasta o putem împărți în activitate internă și externă sau publică.

Activitatea internă are de scop perfecționarea membrilor ei, aflarea mijloacelor de propagandă și stabilirea programului de muncă; iar activitatea externă sau publică are de scop să contribuie la progresul vieții religioase morale și culturale a poporului.

Nici un cerc religios nu-și poate începe activitatea publică până ce nu-și pregătește mai întâiu planul de acțiune bine chibzuit.

Deci mai întâiu trebuie să examineze starea religioasă morală și culturală a poporului din comunele aparținătoare cercului religios; să afle mijloacele cele mai potrivite pentru delăturarea scăderilor, desrădăcinarea datinilor stângace și vițiilor din popor; pentru cimentarea legăturilor sufletești dintre preot și popor, dintre popor și biserică; pentru rădicarea culturai poporului și promovarea vieții religioase morale a poporului în așa fel, ca biserica să devină un izvor de lumină, de înălțare sufletească și curățire a moravurilor stricat e și de mântuire sufletească a indivizilor.

Dacă spre exemplu în comunele cutării cerc religios e lăjită patima beției, desfrânarea, luxul, lenevia, sau dacă a slăbit credința poporului sau dacă raportul dintre preot și parohianii său e încordat, — datoria cercului e să studieze chestiile acestea cu toate serioșitatea și obiectivitatea și din toate punctele de vedere și să afle remediile cele mai potrivite pentru combaterea și delăturarea lor respective să împartă munca între membrii cercului așa fel, ca fiecare membru să vină cu un studiu bine motivat asupra obiectului, ce i s'a împărțit spre studiere și referare.

În ședința cercului se vor stabili definitiv mijloacele și metodele de acțiune, rămânând în sarcina membrilor săi să le execute, fiecare în comuna sa după planul comun stabilit de cercul religios.

După un timp oarecare, fiecare membru va avea să raporteze despre rezultatele obținute și despre experiențele câștigate și amăsurat rapoartelor întrate se vor face modifi-

cări și întregiri în planul de muncă, întocmai cum i-și întregeste învățătorul planul său analitic potrivit experiențelor făcute în cursul anului școlar.

În felul acesta cercul religios va fi o școală pentru preoți și un izvor de lumină și binecuvântare pentru popor și tot în felul acesta se va forma o opinie publică sănătoasă între preoți și aceasta opinie publică — cel mai puternic for judecătoresc — nu va mai suferi, că spre exemplu cutare membru al ei să-și permită o purtare necorespunzătoare, prin care să compromită prestigiul cercului și rezultatul activității sale și vom scăpa de starea penibilă, ca credincioșii să ceară reglementarea preotului lor și nu vom mai auzi învinuiri grele venite din anumite părți, că cutare preot nu predică, nu catehizează sau că nu-și îndeplinește cum se cuvine agendele oficiului parohial, pentru că cercul religios respective opinia publică va cauta să aducă pe cel neglijent la conștiința datoriei sale.

Cu un lucru trebuie să fim în curat: nu ai drept să pretinzi ordine, muncă, morală, credință și jertfă dela poporul tău păstorit, câtă vreme tu însu-ți un dai dovezi de ordine disciplină, sirguintă, viață religioasă morală și jertfă și iarăși să nu perdem din vedere, că prosperarea și întărirea bisericii stă în dragostea și apostolatul preotului în dragostea chemării și a oamenilor. Aceasta este metoda cea mai exelență și mai desăvârșită în rezultatele ei. Preoți perfect cinstiți și plini de virtuți. Acesta trebuie să ne fie idealul.

Activitatea publică a cercului religios urmează din cele arătate mai sus.

Descinderea cercului religios în cutare comună va fi totdeauna o adevărată serbare religioasă, un praznic de mângâiere, bucurie și un izvor de relevare sufletească pentru popor și un prilej bun de cimentare sufletească între preoți și popor și văzând poporul echivalentul cultural și moral, ce i se dă din partea preoțimei, va jertfi bucuros pentru susținerea bisericii și a slujitorilor ei.

Sectele religioase.

Cu chestia aceasta m'am mai ocupat în coloanele acestui organ oficial. Și dacă astăzi revin asupra acestui obiect, o fac, ca să răspund la alarma dată în ziarul local „*Solidaritatea*,” că sectele ne cutropesc și mai ales la grava învinuire, ca să nu zic înzultă, că „adevăratele cauze ale succesului, pe care îl obțin din zi în zi nenumăratele secte, nu trebuie căutate atât în afară, cât mai vartos în *atmosfera sufocantă a bisericilor noastre lipsite de viață, în complectă absență a idealismului acelor, cari sunt chemați să răspândească de pe amvon cuvântul de mângâere și îmbărbătare de care e înșelat azi poporul dela sate.*”

Tonul și felul acesta de a generaliza unele omisiuni singuratic discreditanț biserica și clerul întreg, l'am mai auzit — din gura dușmanilor nostri.

Fără îndoială, că și între preoții de azi, ca și între cei de ieri, au fost și sunt unii, cari nu-și fac datoria pastorală, așa cum ar trebui. Dar întreb: oare toți învățătorii, profesorii, directorii, advocații, cu'n cuvânt funcționarii puși în serviciul publice, sunt la culmea misiunii lor? Oare se poate face răspunsabil întreg corpul profesoral al unui institut de învățământ, pentru excesele morale și neștiința unor elevi? Sau, nu s'ar face cea mai mare nedreptate institutelor de învățământ, dacă cineva ar risca să afirme *în general*, că stările triste de astăzi, în cari se sbate omenimea, sunt rodul școalei de ieri?

Dacă clerul ar fi adevărata cauză a înmulțirii sectelor, atunci cum se explică, că sectele (ereziiile) s'au ivit deja în primii secții ai creștinismului? Sau și atmosfera primelor biserici a fost *sufocantă* și slujitorii ei *complect lipsiți de idealism*? Se poate?

Nu voim să apărăm pe nime; dar voim să stabilim adevărul, că adevărata cauză a înmulțirii sectelor religioase este: *criza morală* creată de războiul mondial și de urmările aceluia și paralel cu aceasta — curențele subversive susținute cu bani străini de dușmanii nostri și tendințele păcătoase de a împedea

cu ori și ce preț, consolidarea statului român; apoi lipsa de preoți nu atât din cauza, că unii au eșit din legăturile ierarhice, ci din cauza dotației absolut nesuficiente și în fine sărăcia, care nu ne dă posibilitatea să înființăm, organizăm și să susținem instituțiile culturale absolut necesare pentru apărarea întărirea și prosperarea bisericii.

Biserica ortodoxă română, sub regimul apus, a jertfit tot ce a avut pentru lumina poporului și păstrarea sufletului românesc. A pus sarcini pe popor, ceace dușmanii nostri au exploatat în favorul lor și în detrimentul bisericii, a exhaustat în mare parte capitalele bisericesti, ca să poată rădica școli și locuințe pentru învățători, lăsând pe preoți fără case parohiale, așa, ca în cele mai multe comune, preotul nu are unde să-și plece capul. Biserica s'a desbrăcat pe sine, cum se desbracă mama bună pentru fiii săi. Și dupăce prin ajutorul bisericii și prin martirajul preoțimei s'a realizat idealul național, ni se aruncă în fața, că acest cler năcăjit cu un salariu de bază de 500 lei lunar, fără casă parohială, e *complect lipsit de idealism* și că bisericile noastre, cari sau jertfit pentru ideale, sunt lipsite de viață! Frumos dar de recunoștință!

Am cetit broșuri scrise în limba românească aduse sau trimise din America, în cari se inzulta clerul nostru de sus până jos, ofițerii armatei noastre și bărbații nostri dela conducere, preamărind tot atunci pe străini. Pe acestia îi înțelegem, că-s dușmanii nostri.

Cunoaștem și declarația fostului deputat maghiar, *Almay Oliver*, publicată cu data de 24 Decembrie 1914 într'o foaie maghiară de aici, că „chestiunea română s'ar putea rezolvi prin ajutorul bapțiștilor.” Și pe acesta l'am înțeles.

Intr'o comună românească, sectarii au provocat disordini și scandal public în scopul de a putea serba Crăciunul deodată și laolaltă cu ungurii, și rostul acestor provocări îl înțelegem; dar nu înțelegem, că cineva să creadă, că face bune servicii bisericii discreditanțu-o în publicitate și dând armă în mâinilor dușmanilor în contra bisericii.

Eruditul Episcop Bartolomeiu al Râmni-

cului Noul-Severin, în revista „*Biserica ortodoxă română*” Nr. ...2. din 1921, scrie despre erezii următoarele:

„Ereziile sunt pentru noi o adevărată *primejdie națională*, pentru că ne sparg blocul sufletesc al rasei, pe care ni l'a încheșat ortodoxia.” Iar distinsul nostru savant Dl. N. Iorga însuși constată, că sectarii sunt străini de sufletul poporului român.

Ași putea înșira multe date drept dovadă, că prin propaganda sectară se urmărește sub pretextul religiunii, scopuri străine — cu fonduri străine.

Și în această luptă contra sectarilor, ce ajutor i-se dă preotului?

Fostul deputat maghiar, Almay Oliver, s'a plăns în anul 1914, că numai comunitatea baptistă din Budapesta a primit autonomie, activitatea comunităților din provincie, legea nu o permite — deși sectarii erau bineveniți contra românilor. Astăzi? Astăzi, deși legile privitoare la exercițiul religiunii, sunt încă în vigoare, li s'a dat sectarilor absolută libertate. Nu mai știm unde se începe și unde se sfârșește aceasta libertate. În comune s'a produs o adevărată anarhie, iar dușmanii noștri rād în pumni de naivitatea cu care se împarte libertatea absolută.

Ce să zicem de literatura destrabalată și geniul literar pomfletor, care otrăvește sufletele credule și neorientate.

Ce să zicem de luptele disperate dintre conducătorii politici, dintre cari unii în fața publicului, prin ziare cetite de popor, se titulează reciproc cu învectivele: „hoți”, „tălhari”, „pungași” etc.

Ce să zicem de tendința de a scoate din școala studiul religiunii și de ideile ateiste propagatē de unii oameni așa numiți „*luminați*”.

Biserica a rămas casă de rugăciune în mare parte numai pentru popor, pentru că mulți din patura supra — pusă — *onoare excepțiilor!* — profesează și ea un fel de sectarism de a desprețui, tot ce se ține de biserică, credință și rit.

Ei bine, mai poate fi om serios, care într'o astfel de atmosfera defavorabilă, și în-

fectată, să pună toată vina pe cler pentru înmulțirea sectarilor?

Dacă autorul articolului din „*Solidaritatea*” și-ar fi luat ostăneala să se înformeze, fie din protocoalele sinoadelor eparhiale, fie pe altă cale despre adevărata stare a lucrurilor, s'ar fi putut convinge, că autoritățile bisericesti se ocupă de zece de ani cu chestia sectarismului și și-au făcut datoria cu prisosință și că avem mulți preoți, cari fac adevărat apostolat din chemarea lor.

Dar ca străduințele acestor autorități și preoți să aibă rezultatul dorit, nu e destul, ca din când în când să se alarmeze lumea cu câteva fraze bombastice aruncate în public, ci se cere o colaborarea sinceră și cinstită a tuturor membrilor ei și mai vârtos a acestora, pe cari biserica i-a distins cu încrederea sa alegându-i în corporațiunile parohiale, protopresbiterale și eparhiale, pentru că biserica noastră ortodoxă română și națională nu e *biserica preoților*, ci e biserica tuturor credincioșilor ei, cler și popor deopotrivă.

Deci e datoria fiecărui membru a ei să conlucre cu toată știința și virtutea pentru apărarea, întărirea și prosperarea ei, nu discreditându-o, nu improșcând în dreapta și în stânga ci ajutorându-o cu cuvântul și cu fapta, ca cei mai puțini înțelepți să poată lua pildă bună dela cei mai înțelepți, nu în stilizarea unor fraze, ci în: credința, iubirea și frica lui Dumnezeu.

„Atât și nimic mai mult!”

Mihail Păcățian,
protopresb. ases. ref. cons.

Intrunirea cercului religios Mândruloc.

Clipe de emoții sufletești a trăit poporul nostru dreptcredincios din Mândruloc, în sărbătoarea s-tului Ioan Botezătorul, când aici s'a întrunit cercul religios, ramură a asociației clerului „Andrei Șaguna.” Vântul furtunos, din ziua premergătoare a Bobotezel, se mai alinase și o luminoasă zi trezise speranțe, că preoțimea din acest cerc și de astă dată va putea se desfășura tot fastul bisericii noastre ortodoxe în măsură nu numai să delecteze privirile credincioșilor într'un

magnific serviciu divin, dar mai vărtos acești pioși creștini să primească o directivă sănătoasă și cristalizată pentru viața lor creștinească și românească.

Utrenia a săvârșit-o preotul locului, părintele *Iancu Ștefanuș*, sub durata căreia credincioșii mereu au umplut sânta biserică spațioasă și luminată de aurul razelor soarelui scăpate pe câtă o clipă din ceața robitoare; iar la orele zece, sosind și preoții satelor vecine și din promontor, întârziati nițel din cauza defecțiunii trenului electric, s'a început s-ta liturgie sub pontificarea părintelui protopop *Mihail Lucaș* din Șiria, venit de ziua onomastică a vechiului său prieten; preotul din loc.

Desechilibrul moral ce predomină în multe sate a-le noastre și s'a înstăpânit pe suflete, aici n'a putut prinde rădăcini, pentru că prevezător preotul, acțiunea elementelor saturate de idei anarchice, a paralizat-o prin o stăruință de fier de pe locul de onoare a preotului care este amvonul și în fașe a fost stărpiț curentul importat din țara ignoranței și a absurdului. Prezența atât de număroasă a credincioșilor ni-a făcut acestea impresii și acestea convingeri și-au făcut loc în inimile noastre.

Altcum spectacolul agreabil dela intrarea în curtea bisericii î-ți atrage privirea și atențiunea, și dovedește silințe nobile de armonizare a vieții sufletești. Un gard de grilaj de fier, cu soclu și stâlpi din cărămidă fasonată ridică mult biserica înconjurată de un parc aranjat cu mult gust, în care pinii și chiparoșii încărcăți de ninsoare î-ți prezentau o splendidă icoană de iarnă, vrednică să fie eternizată de penelul unui meșter pictor. În dosul bisericii, spre mează-zi, o pomologie din nucl, pruni bosnieci, caiși, cireși, meri și pe lângă gard o pădure de aluni italieni dă un rod imbelșugat și crește resursele bisericii. Imposibil să treci pe lângă aceasta biserică și să nu-ți fure privirea.

Splendoarea desfășurată în sânta biserică înaintea credincioșilor la eșirea cu evangelia și cu darurile rămân momente neuitate în inimile credincioșilor, când noauă preoți în strălucitoare ornate pe rând au pronunțat pomenirea Prea Sântitului nostru episcop diecezan. Protopopul *Mihail Lucaș*, cu vocea sonoră a condus toată ceremonia într'un ton plin de evlavie și o ținută ireproșabilă. Răspunsurile liturgice au fost date de corul din Sâmbateni, instruit și condus de tânărul preot *Ștefan Bogdan*. Este o rătăcire credința că la sate nu poți afla voci aplicabile pentru instruire corală, ceea-ce s'a dovedit deplin cu aceasta ocaziune. Deși instruit corul de un timp relativ scurt, totuș prestațiile acestui cor au făcut impresii bune.

Impărtășiți noi preoții toți dintr'un potir, după priceasnă urcă amvonul preotul *Ioan Ardelean* din Micălaca și în mijlocul unei atențiuni încordate își

începe predica despre însemnătatea sărbătoarei, sărbătoare închinată ultimului profet al testamentului vechiu și celui dintâiu al noului testament. Vocea respicată a oratorului a legat atențiunea credincioșilor dela început și interesul lor creștea înaintând la istorisirea biblică a peripețiilor din viața sfântului Ioan, martir al credinței și aspru judecător al ambianței bolnăvicioase din viața socială a timpurilor atrofiate de sensualism și înclinări perverse, pentru muștrarea cărora a suferit moartea de erou al credinței. Referindu-se la viața sufletească din zilele noastre, îndeamnă la urmărirea unei vieții însuflețite de măreața pildă a s-tului Ioan, ferindu-se creștinii de contagiuni bolnăvicioase cari aduc numai un pesimism paralizator, lipsit de schinteia divină ce a sădit-o Dumnezeu în sufletele și inimile fiilor neamului românesc, ajunși la acestea zile glorioase, grație tocmai înaltei solidarități naționale.

Cuvântarea rostită a fost subliniată de mulțimea credincioșilor.

Făcând a-le lui Dumnezeu, preoțimea a cercetat familiile învățătorilor *Petru Colțeu* și *Nicolae Cristea*, apoi ne-am întrunit la masa ospitală a preotului *Iancu Ștefanuș*, unde prima închinare a ținut-o părintele protopop *Mihail Lucaș* pentru cel mai activ cerc religios aprefiind conducerea remarcabilă. A răspuns părintele *Iancu Ștefanuș*, declinand meritul care s'a putut obține numai grație concursului preoțimei din cercul religios. S'au mai pronunțat discursuri din partea preoților *Nicolae Tândrău*, *Dimitrie Popa* ambii din Cuvin, din partea învățătorilor *Petru Colțeu* și *Ilieș* accentuând amândoi că precum în trecut, așa nici în viitor nu se pot despărți de biserică și de reprezentanții acestei biserici naționale.

Intr'o viuă animație am petrecut clipele până la orele trei p. m. când ne chema datorința să onorăm prestațiile din programul festivalului școlar, aranjat în localul școlii învățătorului *Nicolae Cristea*.

Deși localul spațios, s'a dovedit prea mic pentru numărul public. După o cântare bisericească a școlarilor învățătorului *Petru Colțeu*, își ține conferința preotul *Ioan Marșeu* din Micălaca cu subiectul: Creșterea religioasă-morală a copiilor. A reliefat principiile conducătoare care trebuie să steie la baza vieții familiare și deosebit la baza creșterii copiilor, cari crescuți în spirit creștinesc primesc scutul de rătăciri cari deonestează pe om și-l cobor din ființa făcută după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Atrage atențiunea mamelor cărora în primul loc le încumbă aceasta datorință, că lucrând cu pază pentru creșterea copiilor, ele singure pun temelul fericirii odraslelor scumpe lor și scumpe neamului întreg.

Disertația a fost ascultată cu tot interesul.

Au urmat apoi declamații și cântări variind cu jocuri de a-le școlarilor acompaniate de vioară. Fețele îmbujorate a-le pruncașilor, reoglindean de bucu-

rie și de fericire, iar nouă ne-au făcut multă plăcere constatând flexibilitatea viitorilor apărători ai țării.

Părintele protopop *Mihai Lucașu* a ținut să constate în fața publicului adunat la festival, că Mândrulocul este o comună fericită, pentru că conducătorii de astăzi: preot și învățători, toți sunt carne și sângeră din carnea și sângele fiilor acestei comune și prin urmare are înțeles că ei își depun celea mai frumoase flori a-le gândirei lor pentru propășirea satului lor natal, pentru înaintarea poporului nu numai în celea materiale, dar mai vărtos arătând calea care duce la adunarea de comori sufletești.

Viu aclamați de popor, ne-am întors la casa părintelui *Iancu Ștefănuț*, unde retragându-ne în cancelaria parochială bine aranjată, unde pe masa de scris am observat socoțile de pe anul trecut deja terminate și închegate, așteptând numai cenzurarea comitetului și aprobarea sinodului parochial, unde zic ne-am retras ca să ne pronunțăm asupra programului împlinit de noi, preoțimea.

A luat cuvântul nainte de toate președintele despărțământului și cu satisfacție constată, că serviciul divin n'a lăsat nimic de dorit, din contră preoțimea pătrunsă de evlavie a dat dovadă că pietatea preotului este prima condiție care robește inimile și sufletele credincioșilor; iar cât privește elanul oratorului cu care a rostit predica compusă după toate regulile oratoriei, crede că exprimă convingerea tuturor când constată că oratorului numai fericitări i-se cuvin. Asemine conferențiarul s'a achitat în mod demn de însărcinarea primită, căruia îi revin asemenea laude.

De acord noi toți preoții cu opțiunea făcută de preșident, am hotărât întrunirea următoare a cercului religios în comuna promontorială Miniș.

Intrunirea cercului religios în frunțașă comună Mândruloc n'a lăsat nici o umbră de îndolală că preoțimea noastră este un factor propulsiv al culturii, al ridicării morale scăzute pe urma crâncenului război, că aceasta preoțime este factorul cel mai important în consolidarea internă ce o așteaptă toată suflarea românească; o activitate patriotică de cea mai înaltă concepție îndeplinește aceasta preoțime respălătită atât de ingrat.

Raportor.

Conferințele pastorale în regat.

În câteva N. ale N. R. Biserice. găsim comunicări despre temele conferințelor pastorale în diferite eparhii.

Cum stau lucrurile cu conferințele pastorale din regat înainte și în prezent — n'am cunoștință. La noi însă se face așa (în Basarabia): orice temă dezbătută în cerc — *din inițiativa preoțimii din cerc* sau *din inițiativa Kiriarihel* are ca urmare o hotărâre, care se aduce spre aprobare Arhiepiscopiei și după aceea se aplică în viață. Asta nu înseamnă, că tot ce se discută și se hotărăște se introduce

strict în viață; împrejurările sunt felurite și noi nu suntem feriți de *hotărâri numai pe hârtie*; despre *hotărârile numai pe hârtie* adeseori se întristează congresele eparhiale.

Despre conferințele din regat am dori se știm: 1. Dacă ele se urmează de hotărâri. 2. Dacă dezbaterile obiectelor conferințelor se aduce la cunoștința episcopiei ca un material și opinii ale preoțimii, fără că episcopia se spuie ceva pro sau contra, adeca — se le aproabe sau nu. 3. Dacă ele se aplică în viața sau nu și 4. În ce fel se aplică — în mod real ori mai cu seamă — pe hârtie.

Cu respect oprindu-ne la însemnătatea temelor puse în discuție la conferințele pastorale din regat, în deosebi bine ar fi dacă nu numai temele ar fi pronunțate, ci dacă și hotărârile definitive, aprobate de Kiriarihel ar vedea lumina.

Dacă chiar conferințele pastorale din regat au soarta se dea episcopiiilor numai material și opinii, și atunci ar fi de mare folos, având în vedere importanța obiectelor atinse și realitatea lor, când hotărârile luate la conferințe ar fi publicate.

Când într'o eparhie s'a pus așa teme „a sosit vremea să-i certăm pe creștini pentru neîmplinirea dătorilor lor religioase, cu lepădarea lor din sânul sf. noastre biserici pe timp limitat sau pentru totdeauna și pentru ce abateri anume și în ce măsură? A sosit vremea să-i admitem pe copii la majoratul bisericesc"... Or temele despre catehizația tinerimii și evanghelizarea sufletelor și ca o încununare ale tuturor temelor, „cum am putea asigura îndeplinirea sigură a tuturor acestor dispozițiuni"... Pe când, zic, s'a pus în dezbateri așa de reale teme, care astăzi strigă, atunci noi, toată preoțimea cetitoare, cu drag am dori se cunoaștem cum s'a rezolvat aceste obiecte vitale prin alte părți.

Dacă materialul discutat nu merge mai departe decât cancelaria episcopilor — se utilizează de conducătorul eparhiei. Da se pare, că de mare folos ar fi, când opiniunea sau hotărârea conferințelor pastorale, încununate cu aprobarea sau opiniunea Kiriarihelului și-ar vedea lumina nu prin circulări către protoierie sau protopopie ci întâi și întâi prin presa de ori ce caracter — civilă sau bisericească.

Însă, ca o ilustrație, cum stau lucrurile astăzi — iată ce aflăm din presa civilă despre conferințele pastorale: la o conferință „să tratat subiectul „cum poate preotul să-și păstreze neștirbită dragostea și încrederea păstoriților"... Conferințele au fost încheiate printr'un banchet“.

Adeca dintr'un ziar solid aflăm despre tema conferinței și despre încheierea lui, pe când de cel mai mare folos pentru lume și pentru ceilalți păstori ar fi se cunoască, afară de tema și hotărârile luate la conferințe.

Glingeni-Bălți, 1922. Noemvrie 5.

I. Doliscinski, preot.

Bucuria izbânzii.

„In înfrângere se va vedea cea mai mare biruință”, zice Ibsen. Așadar, noi dintru început suntem sortii să cădem în lupta pentru idealul ce urmărim, rămâne numai să știm despre ce fel de înfrângere și despre ce fel de biruință este vorba. În lupta cu răul ce predomină în lume, omul cu adevărat mare nu se va da în lături din fața nici unui sacrificiu știind bine că prin sacrificarea corpului, prin „înfrângerea cărnii” va scoate la iveală sufletul mare, luminos, așa cum a fost creat dela Dumnezeu.

Precum în lupta cu dușmanul ce caută să-ți cotopească pământul, nu poți să-ți arăți sufletul și iubirea cea mare față de moșia ta, de cât dacă faci din pieptul tău zid de apărare, tot asemenea și acel ce zice că luptă pe pământ pentru a face din el o împărăție a lui Dumnezeu, nu ne va putea dovedi aceasta de cât printr'o abnegațiune și un zel desăvârșit față de Isus, de cât prin înfrângerea cărnii spre biruința sufletului. În furul acestei chestiuni se concentrează toată puterea credinții în Dumnezeu și dacă nici în 1922 de ani nu s'a putut ajunge la o mai adâncă pricepere a jertfirii de sine, este că evanghelia lui Hristos este un jug la care s'au înhamat mulți din cei nechemați de a-l purta și cari deci mai mult au stricat.

Mântuitorul prin jertfa sa cea mai pre sus de orice concepțiune omenească, ne-a învățat că atâta vreme cât vom fi robii trupului neputincios, nu ve vom putea bucura de împărăția pe care o vestește El dincolo de mormânt, când trupul va fi prada stricăciunii, iar sufletul se va duce în fața celui ce l-a dat și care deci are dreptul să-l judece și iarăș pe pământ lacrimile nu vor înceta să curgă, câtă vreme omul va fi stăpânit de egoismul distrugător de suflet și de corp.

Și ce oare să dorim noi mai mult în această viață, de cât a micșora suferințele altora, a ne crește în așa fel ca atunci când fratele nostru plânge, să plângem și noi cu el, când se veselește să luăm și noi parte la veselia lui, iar nu să tremurăm de invidie și de ură. Și care dintre muritori nu râvnește ca dincolo de mormânt să se bucure de bunătățile raiului vecinic? Acestea toate le putem îndeplini numai când sufletele noastre însetoșează și inflămâneză după hrană cerească, deci nepieritoare.

„Privigheați și vă rugați ca să nu intrați în ispită; că duhul este osârduitor, iar trupul neputincios, zice sf. ev. Mateiu, cap. 26. v. 41.

Acel care a putut să învingă lumea cu ispitele ei, acel care a putut să coboare în sine pacea care este în ceruri și care a fugit ca de un vis urit de amăgirile acestei lumi departe și despre care am zis că aruncă în norolu și aurul cel mai curat, despre

acela putem zice că este un om ce se bucură cu adevărat de viață, un om care înmulțește talantul Domnului, un om ales. Se aseamănă acela stâncei care neclintită stă în mijlocul urgiei valurilor furioase, ce fac din tot ce-i siab și neputincios o jucărie a lor; dar oricât s'ar sbate pe stâncă nu o pot clinti din loc. Fantastic stă nepăsătoare în ciuda oricăror încercări de a o distruge și după ce lupta a trecut, ce măreț se scaldă în razele blândului soare! Mai frumoasă este acum, mai netezită de mucegaiul ce se așezase pe ea în vremuri de pace.

Suferințele sunt pietre de încercare pentru triumful nostru și orice luptă, fie ea cât de neînsemnată, cere un sacrificiu. Biserica, această maică dulce și blândă ce niciodată nu ne face să pierdem nădejdea, ea care cu cât este mai neînțeleasă în desăvârșirea ei, cu atât mai mult stăpânește slabele noastre ființe, ea este binele și adevărul suprem și o conștiință demnă nu poate se ființeze decât prin ea; sacrificiul și lepădarea de sine, nu se pot concepe pe altă cale.

A afla plăcerea în suferință este idealul oamenilor mari. Mântuitorul Isus a zis: „Foc am venit să arunc pe pământ și cât voiesc de ar fi aprins” (Luca XII. v. 49). Și acest foc sunt sângerările noastre pe calea îngustă ce duce la mântuire. Mântuire! O, Doamne, poporul tău rău s'a abătut! Calea cea largă și luminoasă mișună ziua și noaptea, iar calea cea adevărată, calea presărată cu lacrimi și stropită cu sânge, dar care duce la tine, demult s'a părăsit!

Și dacă încă se mai află oameni de acel ce țin vecinic făclile aprinse, oameni ce sunt muncii de mărețul gând de a coborî împărăția lui Dumnezeu pe pământ să iese la răspântii și să vestească neîncetat, Cuvântul lui Dumnezeu căci „Fericiți vor fi cei ce vor răbda până la sfârșit.”

Arad, 15. Dec. 1922.

Gheorghe Tinică, teol. c. III.

INFORMAȚIUNI.

Calugăr nou. Părintele asesor la Consistorul din Sibiu, Lazar Triteanu, a primit tonsura monahală, Duminecă în 15/28 Ianuarie 1923 din mâinile P. S. S. Dnui Episcop Ioan I. Papp, în sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog, luându-și numele de Lucian.

Precum știm Cuvioșia sa, părintele Lucian, a fost ales de sf. Sinod Eppesc de Arhiepiscop titular, și va purta numele de Craioveanu. M. S. Regele a confirmat aceasta alegere, fapt după care va urmări sfințirea noului Arhiepiscop.

Părintele Triteanu și-a făcut studiile teologice în Sibiu, apoi a urmat literale la Uni-

versitatea din Budapesta, unde s'a distins ca un tiner adânc și cu calități frumoase. Intrând în viața, s'a angajat în serviciul Consistorului arhidiecezan, unde a servit mai mult de două decenii, ocupând postul de ref. școlar mai apoi așesor ref. bisericesc, unde s'a distins ca un funcționar de prima calitate. Face parte și din corpurile reprezentative ale metropoliei noastre. În noua carieră îi dorim viață, mănoasă.

Ferma generalului Berthelot în Ardeal. În urma legii votate în parlament prin care se oferă, drept recunoștință, generalului Berthelot un lot de pământ și un conac, ministrul domeniilor o vizitat câteva regiuni; se pare că în regiunea Hațegului a găsit o mică fermă care va fi oferită marelui ostaș francez, care ni-a adus neuitate servicii.

Luminatorul. Sub aceasta denumire s'a înființat în Timișoara o societate de editură pentru propagandă morală și educație cetățenească. Adunarea de constituire a fondatorilor s'a ținut la 10/23 c. în Timișoara. Au fost aleși: Președinte al Societății Dr. Aurel Cosma, Ministru. Vicepreș. Dr. P. Țucra protopop. Director esec. pr. D. Voniga. Juris consult Dr. V. Mercea. Secretar Prof. N. Ilieș, Expert-Cont. B. Mosorca, și încă 10 membri în cons. de administrație; 4 membri în cons. de control și 3 în com. pentru redactarea statutelor. Organul societății va fi — în baza actului Constitutiv — „Revista Preoților”, care cu titlul de „Luminatorul” va apare în curând sub conducere dlui Pr. D. Voniga.

În calea reformei agrare. „Chiar biserica, — scrie Viitorul — s'a amestecat într'o operă de dreptate socială, nu însă pentru a ține partea celor oropșiți, cum a făcut-o Domnul Isus Hristos, ci pentru a apăra „dreptul” de proprietate, adică de o presiune, al magnașilor unguri”. — Biserica vizată este cea greco-catolică dela Oradea-Mare, unde pâr. episcop unit Dr. Traian Frențiu s'a prezentat în fața comisiei agrare pentru a-și apăra de expropriere o avere de 140 mii de hectare.

Serie de conferințe. În mai multe orașe din Franța, a ținut dl prof. N. Iorga. La Lyon i s'a făcut o recepție la primărie, prezidată de dl E. Herriot, primarul aceluși oraș.

Felul în care trupele franceze au ocupat provincia Ruhrului, este comentat în presa întreagă europeană și americană. Ziarele engleze și italiene, în tocmai ca cele din America, toate constată exemplara purtare a trupelor care nu jignesc întru nimic poporul provinciei ocupate, deși soldații francezi au fost atacați în unele locuri cu armele. Ziarele nemțești, fără excepție, n'au nici de astădată decât vorbe insultătoare pentru țara care își apără viața și dreptul.

Max Nordau, autorul „Munciunilor convenționale” și al altor cărți de senzație; a decedat în vârstă de 74 de ani la Paris. A fost scriitor și ziar-

ist mai mult îndrăzneț și tendențios decât original. Cu Max Nordau, marele adversar al tuturor bisericilor, dispăre unul din întemeetorii mișcării sioniste.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință ono-ratului public, și autorităților bisericești, că în Arad str. Cogalniceanu nr. 17. (Mikes-Kelemen) am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc ori ce planuri de case, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colaudări de tot felul de lucrări de zidiri, și întreprind tot felul de lucrări tehnice cladiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

5—10

Poșta administrației. 1. Cloambeș Șanovița, pentru publicarea licitațiunei minuende vă rugăm a ne trimite Lei 30.

CONCURS.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a din Bonțești, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Dotatie: 1. Casa parohială.

2. Sesie din 24 jugh. parte arător, parte fânaț.

3. Stole legale.

4. Intregire de salariu dela Stat.

Preotul va catehiza fără alta dotatie la școala conf. când fi. Va plăti dările publice după sesie și casa parohială.

Reflectanții să-și înainteze documentele oficiului protopresbiteral din Buteni ținând cont de dispozițiile regulamentului, iar cei din altă dieceză au să dovedească consimțământul Consistorului și respective a Episcopului diecezan de a putea reflecta la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: F. Roxin protopop.

Licitațiune minuendă.

În baza încuviințării Venerabilului Consistor din Arad de sub Nr. 2881/1922, se publică concurs de licitație minuendă în scopul *renovării* sfintei biserici gr. or. din Șanovița (Șușanovet) pe ziua de 2/15 Februarie a. c. la oarele 2 d. m.

Prețul de esclămare este 16544 Lei 40 bani. Înainte de a începe licitația, licitantul are să depună vadiu de 10% în prețul de esclămare, în bani gata, ori în hârtii de valoare.

Se observe că spesele de călătorie nu se restituiesc.

Proiectul de spese, condițiunile se pot vedea la oficiul parohial.

Șanovița la 13/26 Ianuarie 1923.

Iosif Cloambeș,
paroh, președ. comit. paroh.

Redactor responsabil: SIMION STANA așesor consistorial
Censurat: Censura presei.